WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 9 lipca 2009 r. *

W sprawie C-319/07 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 9 lipca 2007 r.,

3F, dawniej Specialarbejderforbundet i Danmark (SID), z siedzibą w Kopenhadze (Dania) reprezentowany przez A. Bentleya, QC, oraz A. Worsøe, advokat,

strona skarżąca,

w której drugą stroną jest:

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez N. Khana oraz H. van Vlieta, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

* Język postępowania: angielski.

Królestwo Danii,

Królestwo Norwegii,

interwenienci w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, A.Ó Caoimh (sprawozdawca), J.N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 lipca 2008 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 5 marca 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swoim odwołaniu 3F (zwany dalej „wnoszącym odwołanie"), dawniej Specialarbejderforbundet i Danmark (SID), związek zawodowy pracowników w Danii, żąda uchylenia postanowienia Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie T-30/03 SID przeciwko Komisji (zwanego dalej „zaskarżonym postanowieniem"), którym Sąd odrzucił skargę wnoszącego odwołanie mającą na celu stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C (2002) 4370 wersja ostateczna z dnia 13 listopada 2002 r. o niewnoszeniu zastrzeżeń do duńskich przepisów podatkowych mających zastosowanie do marynarzy zatrudnionych na pokładzie statków wpisanych do duńskiego rejestru transportu międzynarodowego (zwanej dalej „zaskarżoną decyzją").

Ramy prawne

2 Artykuł 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88] traktatu WE (Dz.U. L 83, s. 1) stanowi:

„3. W przypadku gdy Komisja po przeprowadzeniu badania wstępnego stwierdza, że nie ma żadnych wątpliwości co do zgodności środka będącego przedmiotem zgłoszenia ze wspólnym rynkiem, w stopniu, w jakim mieści się on w zakresie art. [87] ust. 1 traktatu [WE], Komisja podejmuje decyzję, że środek jest zgodny ze wspólnym rynkiem (zwaną dalej »decyzją o niewnoszeniu zastrzeżeń«). W decyzji określone zostaje, który z przewidzianych traktatem wyjątków zastosowano.

4. W przypadku gdy po przeprowadzeniu wstępnego badania Komisja stwierdza, że zaistniały wątpliwości co do zgodności środka będącego przedmiotem zgłoszenia ze wspólnym rynkiem, Komisja podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania zgodnie z art. [88] ust. 2 traktatu (zwaną dalej »decyzją o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [formalnego postępowania wyjaśniającego]«)".

3 Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa dla transportu morskiego (Dz. U. 1997, C 205, s. 5, zwane dalej „wytycznymi wspólnotowymi") zgodnie z pkt 2.2 zatytułowanym „Ogólne cele zmienionych wytycznych w sprawie pomocy państwa" mają na celu poprawić przejrzystość i ustalić, które programy pomocy państwa mogą być wdrażane w celu ochrony wspólnotowych interesów morskich. Punkt ten stanowi:

„[…] Oczekiwane wyniki to:

— utrzymanie zatrudnienia wspólnotowego […],

— zachowanie we Wspólnocie know-how związanego z sektorem morskim i rozwój umiejętności,

— poprawa bezpieczeństwa,

— […]".

4 Punkt 3.2 wytycznych wspólnotowych, zatytułowany „Koszty wynagrodzeń”, stanowi:

„Środki wspierające sektor gospodarki morskiej powinny […] mieć na celu przede wszystkim redukcję obciążeń podatkowych i obciążeń związanych z innymi kosztami ponoszonymi przez wspólnotowych właścicieli statków [armatorów] i marynarzy wspólnotowych (tj. tych będących podatnikami i/lub opłacających składki z zakresu zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich) w celu zbliżenia ich do poziomu światowego. Środki te powinny raczej bezpośrednio stymulować rozwój sektora oraz podnoszenie poziomu zatrudnienia, niż dostarczać ogólnej pomocy finansowej.

Zatem zgodnie z powyższym celem należy zaaprobować następujące działania dotyczące kosztów zatrudnienia w żegludze wspólnotowej:

— […]

— obniżenie stawek podatku dochodowego obowiązującego marynarzy wspólnotowych zatrudnionych na pokładach statków zarejestrowanych w państwach członkowskich

— […]”.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

5 W dniu 1 lipca 1988 r. Królestwo Danii wydało ustawę nr 408 ustanawiającą duński międzynarodowy rejestr statków (zwany dalej „rejestrem DIS"), która weszła w życie w dniu 23 sierpnia 1988 r. Rejestr ten dołączył do zwykłego duńskiego rejestru statków (zwanego dalej „rejestrem DAS"). Rejestr DIS ma na celu zapobieganie praktyce unikania bander statków wspólnotowych na rzecz tanich bander. Główna korzyść rejestru DIS polega na tym, że armatorzy wpisani do tego rejestru mogą także zatrudniać marynarzy z państw trzecich, wypłacając im wynagrodzenie zgodne z ich prawem krajowym.

6 Tego samego dnia Królestwo Danii wydało ustawy nr 361, 362, 363 i 364 wprowadzające pewne przepisy podatkowe dotyczące marynarzy zatrudnionych na statkach wpisanych do rejestru DIS (zwane dalej „rozpatrywanymi przepisami podatkowymi"), które weszły w życie w dniu 1 stycznia 1989 r. W szczególności wyżej wymienieni marynarze zwolnieni byli z podatku dochodowego, podczas gdy marynarze zatrudnieni na statkach należących do rejestru DAS podlegali temu podatkowi.

7 W dniu 28 sierpnia 1988 r. wnoszący odwołanie wniósł skargę do Komisji przeciwko Królestwu Danii dotyczącą rozpatrywanych przepisów podatkowych, twierdząc, że są one sprzeczne z wytycznymi wspólnotowymi, a co za tym idzie z art. 87 WE.

8 W swojej skardze wnoszący odwołanie twierdził, że rozpatrywane przepisy podatkowe stanowią pomoc państwa, która nie jest zgodna z wytycznymi wspólnotowymi z tego względu, że po pierwsze, zwolnienie podatkowe przyznawane jest wszystkim marynarzom, a nie tylko marynarzom wspólnotowym, i że po drugie, Komisja nie została powiadomiona o wprowadzeniu tych przepisów.

9 W dniu 13 listopada Komisja wydała sporną decyzję, w której postanowiła nie wnosić zastrzeżeń „względem przepisów podatkowych stosowanych od dnia 1 stycznia 1989 r. w odniesieniu do marynarzy zatrudnionych zarówno na pokładach statków wpisanych w Danii do rejestru DAS, jak i rejestru DIS, uznając, że stanowią one wprawdzie pomoc państwa, ale że były zgodne ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. c) WE" (pkt 46 tiret drugie tej decyzji).

Postępowanie przed Sądem

10 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 30 stycznia 2003 r. 3F wniósł skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji oraz obciążenie Komisji kosztami postępowania.

11 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 17 marca 2003 r. Komisja podniosła zarzut niedopuszczalności na podstawie art. 114 regulaminu Sądu i na tej podstawie żądała odrzucenia skargi zawisłej przed Sądem jako oczywiście niedopuszczalnej i obciążenia skarżącego kosztami postępowania.

12 W swoich uwagach w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności przedstawionych w dniu 16 maja 2003 r. skarżący zażądał oddalenia tego zarzutu i obciążenia Komisji kosztami z niego wynikłymi.

13 Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2003 r. prezes drugiej izby Sądu w składzie powiększonym, po wysłuchaniu stron, dopuścił do postępowania Królestwo Danii i Królestwo Norwegii w charakterze interwenientów na poparcie Komisji. Interwenienci zrezygnowali z przedstawienia uwag ograniczonych do tematu dopuszczalności skargi.

Zaskarżone postanowienie

14 Na poparcie swojej skargi o stwierdzenie nieważności spornej decyzji skarżący podniósł trzy zarzuty wynikające: pierwszy z naruszenia art. 88 ust. 2 WE i zasady prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości poprzez to, że Komisja nie wszczęła formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w tym artykule, drugi z naruszenia art. 87 ust. 3 WE interpretowanego w świetle wytycznych wspólnotowych i zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i trzeci z oczywistego błędu w ocenie.

15 W pkt 24 zaskarżonego postanowienia Sąd przypomniał, że w przypadku gdy — nie wszczynając formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE — Komisja stwierdzi w drodze decyzji wydanej na podstawie ust. 3 tego samego artykułu, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem, sąd wspólnotowy uznaje za dopuszczalną skargę o stwierdzenie nieważności takiej decyzji wniesionej przez zainteresowane strony w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, jeżeli strona skarżąca poprzez wniesienie skargi zmierza do ochrony praw proceduralnych zawartych w tym przepisie.

16 W pkt 25 zaskarżonego postanowienia Sąd doprecyzował, że zainteresowanymi stronami w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE — które zgodnie z art. 230 akapit czwarty WE mogą wnieść skargę o stwierdzenie nieważności — są osoby, przedsiębiorstwa oraz stowarzyszenia, na których interesy przyznana pomoc może wpływać, czyli w szczególności konkurencyjne przedsiębiorstwa beneficjentów tej pomocy oraz organizacje zawodowe (wyroki: z dnia 14 listopada 1984 r. w sprawie 323/82 Intermills przeciwko Komisji, Rec. s. 3809, pkt 16; z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie C-78/03 P Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, Zb.Orz. s. I-10737, pkt 36).

17 W pkt 26 zaskarżonego postanowienia Sąd wskazał, że jeśli skarżący kwestionuje zasadność samej decyzji, w której dokonano oceny pomocy, musi on wtedy wykazać, że posiada szczególny status w rozumieniu orzecznictwa opartego na wyroku z dnia 15 lipca 1963 r. w sprawie 25/62 Plaumann przeciwko Komisji, Rec. s. 197. Miałoby to miejsce w szczególności w przypadku, gdy pomoc będąca przedmiotem omawianej decyzji wpływałaby w sposób istotny na pozycję skarżącego na rynku.

18 W pkt 28 zaskarżonego postanowienia Sąd orzekł, co następuje:

„Jeżeli skarżący, tak jak w tym przypadku poprzez zarzut pierwszy, dąży do ochrony swoich praw proceduralnych, które wynikają z art. 88 ust. 2 WE w celu uzyskania stwierdzenia nieważności decyzji w przedmiocie niewnoszenia zastrzeżeń, sąd wspólnotowy uznaje za dopuszczalną jego skargę, jeżeli jest on osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 35, 36)."

19 W pkt 30–33 zaskarżonego postanowienia Sąd stwierdził, co następuje:

„30 […] zostało przyjęte, że skarga o stwierdzenie nieważności decyzji w sprawie pomocy państwa wydanej bez przeprowadzania formalnego postępowania wyjaśniającego wniesiona na podstawie art. 230 WE jest niedopuszczalna, jeżeli przyznanie pomocy nie wpływa na pozycję konkurencyjną skarżącego na rynku (wyrok Sądu z dnia 16 września 1998 r. w sprawie T-188/95 Waterleiding Maatschappij przeciwko Komisji, Rec. s. II-3713, pkt 62; zob. podobnie wyrok z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie T-69/96 Hamburger Hafen und Lagerhaus i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-1037, pkt 41). Podobnie zostało stwierdzone, że skarżący niebędący przedsiębiorstwem, na którego pozycję konkurencyjną wywierają wpływ przepisy krajowe, którym zarzuca się, że stanowią pomoc państwa, nie może powoływać się w skardze przeciwko niewszczynaniu przez Komisję postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE na interes osobisty w oparciu o antykonkurencyjne jego zdaniem skutki tych przepisów (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawie T-178/94 ATM przeciwko Komisji, Rec. s. II-2529, pkt 63; postanowienie Sądu z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie T-41/01 Pérez Escolar przeciwko Komisji, Rec. s. II-2157, pkt 46).

31 Tymczasem ani skarżący jako związek zawodowy marynarzy, ani jego członkowie nie są konkurentami beneficjentów rozpatrywanej pomocy, tak jak zostali opisani w spornej decyzji, tj. jako armatorzy statków wpisanych do rejestru DIS.

32 Podobnie, co się tyczy skarżącego, nie może on podnosić, że rozpatrywana pomoc oddziałuje na jej pozycję konkurencyjną. Po pierwsze, zostało stwierdzone, że związek pracowników danego przedsiębiorstwa będącego domniemanym beneficjentem pomocy państwa nie konkuruje w żaden sposób z tym przedsiębiorstwem (ww. wyrok w sprawie ATM przeciwko Komisji, pkt 63). Po drugie, w zakresie, w jakim skarżący powołuje się na swoją pozycję konkurencyjną w odniesieniu do innych związków zawodowych marynarzy przy negocjowaniu porozumień zbiorowych w tym sektorze, wystarczy przypomnieć, że porozumienia zawarte w ramach porozumień zbiorowych nie wchodzą w zakres prawa konkurencji (zob. co się tyczy niestosowania art. 3 lit. g) WE i art. 81 WE do układów zbiorowych wyrok Trybunału z dnia 21 września 1999 r. w sprawie C-67/96 Albany, Rec. s. I-5751, pkt 52–60).

33 Podobnie, co się tyczy członków 3F, nic w aktach sprawy nie wskazuje, że marynarze ci nie wchodzą w zakres stosowania pojęcia pracownika w rozumieniu art. 39 WE, tj. osoby wykonującej przez określony czas na rzecz innej osoby, pod jej kierownictwem, określone czynności, w zamian za które otrzymuje wynagrodzenie. Jako pracownicy nie są oni więc sami w sobie przedsiębiorstwami (wyrok Trybunału z dnia 16 września 1999 r. w sprawie C-22/98Becu i in., Rec. s. I-5665, pkt 26)".

20 Ponadto w pkt 35 zaskarżonego postanowienia Sąd przypomniał, powołując się w tym względzie na postanowienie Sądu z dnia 18 lutego 1988 r. w sprawie T-189/97 Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji, Rec. s II-335, pkt 41, że nie jest wykluczone, aby organizacje reprezentujące pracowników przedsiębiorstwa korzystającego z pomocy mogły jako zainteresowane strony w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE przedstawić Komisji swoje uwagi w przedmiocie aspektów społecznych, które stosownie do okoliczności mogą zostać uwzględnione przez Komisję. W każdym razie w pkt 36 tego postanowienia Sąd stwierdził, że aspekty społeczne związane z rejestrem DIS dotyczą głównie ustanowienia tego rejestru w drodze ustawy nr 408, nie zaś towarzyszących temu przepisów podatkowych, i że Komisja uznała, iż ustanowienie tego rejestru nie stanowi pomocy państwa, ograniczając tym samym swoje badanie zgodności ze wspólnym rynkiem przepisów krajowych jedynie do rozpatrywanych przepisów podatkowych. Sąd uznał w tym samym pkt 36, że aspekty społeczne dotyczące rejestru DIS wykazują jedynie pośredni związek z przedmiotem spornej decyzji i że w konsekwencji skarżący nie może powoływać się na te aspekty społeczne w celu ustalenia, że omawiana pomoc państwa dotyczy go indywidualnie.

21 W pkt 37 zaskarżonego postanowienia Sąd nie uwzględnił też argumentu skarżącego, zgodnie z którym można by uważać, że wspomniana pomoc państwa dotyczy go indywidualnie tylko dlatego, że jest ona przekazywana beneficjentom poprzez obniżenie żądań płacowych marynarzy korzystających ze zwolnienia z podatku dochodowego ustanowionego w rozpatrywanych przepisach podatkowych. Zdaniem Sądu zaskarżona decyzja dotyczy korzyści otrzymanych przez beneficjentów pomocy, nie zaś metod jej przekazywania.

22 Wreszcie Sad orzekł, że skarżący nie wykazał, iż pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych mogła mieć bezpośredni wpływ na jego własne interesy jako negocjatora. Powołując się na wyroki: z dnia 2 lutego 1988 r. w sprawach połączonych 67/85, 68/85 i 70/85 Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 219; z dnia 24 marca 1993 r. w sprawie C-313/90 CIRFS i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-1125, Sąd uznał w pkt 39 i 40 zaskarżonego postanowienia, że sam fakt, iż skarżący wniósł skargę do Komisji przeciwko omawianej pomocy, nie oznacza, że pomoc ta dotyczy go indywidualnie. Nawet jeżeli skarżący mógł być jednym z negocjatorów porozumień zbiorowych na rzecz marynarzy na pokładach statków wpisanych do jednego z duńskich rejestrów i w takim charakterze brał udział w mechanizmie przekazania pomocy dla armatorów, nie wykazał on, że razem z Komisją negocjował opracowanie wspomnianych w tej sprawie wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa, ani że z Komisją lub rządem duńskim negocjował przyjęcie rozpatrywanych przepisów podatkowych.

23 W pkt 41 i 42 zaskarżonego postanowienia Sąd Pierwszej Instancji podsumował, że zaskarżona decyzja nie dotyczy indywidualnie ani 3F, ani członków tego związku zawodowego i że w związku z brakiem posiadania przez skarżącego legitymacji czynnej w rozumieniu art. 230 WE skargę przez niego wniesioną należy uznać za niedopuszczalną.

Odwołanie

24 Wnoszący odwołanie wnosi w nim do Trybunału o:

— uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia;

— uznanie za dopuszczalną skargę wniesioną do Sądu, i

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

25 Komisja wnosi o oddalenie odwołania i obciążenie wnoszącego odwołanie kosztami postępowania.

26 Na poparcie odwołania wnoszący je podnosi cztery zarzuty. Pierwszy z nich wynika ze zbyt szerokiego zastosowania ww. wyroku w sprawie Albany w celu stwierdzenia, że pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych nie oddziałuje na pozycję konkurencyjną wnoszącego odwołanie. Zarzut drugi polega na twierdzeniu, że Sąd Pierwszej Instancji naruszył prawo, stwierdzając, że wnoszący odwołanie nie mógł powoływać się na aspekty społeczne z wytycznych wspólnotowych celem wykazania, że zaskarżona decyzja dotyczyła go indywidualnie. Zarzut trzeci opiera się na niewłaściwym zastosowaniu ww. wyroków w sprawie Plaumann przeciwko Komisji oraz w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum w zakresie, w jakim Sąd stwierdził, że pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych nie może dotyczyć 3F indywidualnie jedynie dlatego, że przekazywana jest beneficjentom poprzez obniżenie żądań płacowych marynarzy korzystających ze zwolnienia od podatku dochodowego. W swoim czwartym zarzucie wnoszący odwołanie twierdzi, że Sąd Pierwszej Instancji niewłaściwie zastosował ww. wyroki w sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji i w sprawie CIRFS i in.

przeciwko Komisji, uznając, że rozpatrywane przepisy podatkowe nie miały wpływu na własne interesy wnoszącego odwołanie jako negocjatora.

Uwagi wstępne

27 Przed rozpatrzeniem zarzutów przedstawionych na poparcie odwołania należy przypomnieć właściwe zasady odnoszące się do legitymacji czynnej przysługującej podmiotom innym niż państwa członkowskie będące adresatami decyzji Komisji w przedmiocie pomocy państwa.

28 Zgodnie z art. 230 akapit czwarty WE osoba fizyczna lub prawna może wnieść skargę na decyzję skierowaną do innej osoby wyłącznie w sytuacji, gdy decyzja ta dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie.

29 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem podmioty inne niż adresaci decyzji mogą utrzymywać, że decyzja ta dotyczy ich indywidualnie tylko wtedy, gdy ma ona wpływ na ich sytuację ze względu na szczególne dla nich cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia ich od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Plaumann przeciwko Komisji s. 223; wyroki: z dnia 19 maja 1993 r. w sprawie C-198/91 Cook przeciwko Komisji, Rec. s. I-2487, pkt 20; z dnia 15 czerwca 1993 r. w sprawie C-225/91 Matra przeciwko Komisji, Rec. s. I-3203, pkt 14; ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 33; a także wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie C-487/06 P British Aggregates przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10505, pkt 26).

30 Z uwagi na to, że skarga w pierwszej instancji dotyczyła decyzji Komisji z dziedziny pomocy państwa, należy przypomnieć, iż w ramach postępowania kontrolnego w sprawie pomocy państwa z art. 88 WE należy odróżnić, po pierwsze, wstępną fazę badania pomocy ustanowioną w ust. 3 tego artykułu, mającą na celu jedynie

umożliwienie Komisji sformułowania wstępnej opinii w sprawie częściowej lub całkowitej zgodności danej pomocy, i po drugie, fazę badania, o której mowa ust. 2 tego artykułu. Tylko w ramach tej drugiej fazy, która ma umożliwić Komisji uzyskanie kompletnych informacji o całości danych w sprawie, traktat nakłada na Komisję obowiązek wezwania zainteresowanych stron do przedstawienia uwag (zob. ww. wyroki: w sprawie Cook przeciwko Komisji, pkt 22; w sprawie Matra przeciwko Komisji, pkt 16; wyrok z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 38; ww. wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 34; a także w sprawie British Aggregates przeciwko Komisji, pkt 27).

31 Z tego wynika, że w przypadku gdy bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE Komisja stwierdza w formie decyzji wydanej na podstawie ust. 3 tego artykułu, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem, osoby, na których rzecz ustanowiono te gwarancje proceduralne, mogą wyegzekwować ich poszanowanie jedynie wtedy, gdy mają one możliwość zaskarżenia tej decyzji do sądu wspólnotowego. Z tych powodów dopuszczalna jest skarga o stwierdzenie nieważności takiej decyzji, wniesiona przez zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, w sytuacji gdy skarżący dąży, poprzez jej wniesienie, do ochrony swych praw proceduralnych, które wywodzi z tego postanowienia (zob. ww. wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo; w sprawie British Aggregates przeciwko Komisji, pkt 28).

32 Trybunał miał okazję doprecyzować, że zainteresowanymi stronami są osoby, przedsiębiorstwa lub stowarzyszenia, których interesy mogłyby zostać naruszone w wyniku przyznania pomocy, to znaczy w szczególności przedsiębiorstwa będące konkurentami beneficjentów tej pomocy oraz organizacje zawodowe (ww. wyroki: w sprawie Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, pkt 41; w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 36; a także w sprawie British Aggregates przeciwko Komisji, pkt 29).

33 W tym względzie nie jest wykluczone, że związek zawodowy pracowników może zostać uznany za „zainteresowaną stronę" w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, jeżeli związek ten lub jego członkowie wykażą, że ich interesy mogłyby zostać naruszone w wyniku przyznania pomocy. Związek ten powinien jednak wykazać w sposób wystarczający pod

względem prawnym, że omawiana pomoc może mieć konkretny wpływ na sytuację tego związku lub marynarzy, których związek ten reprezentuje.

34 Trybunał ponadto doprecyzował, że jeśli skarżący kwestionuje zasadność samej decyzji, w której dokonano oceny pomocy, sam fakt, że może on zostać uznany za „zainteresowaną stronę" w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, nie wystarcza do uznania dopuszczalności skargi. Musi on poza tym wykazać, że posiada szczególny status w rozumieniu orzecznictwa opartego na ww. wyroku w sprawie Plaumann przeciwko Komisji. Miałoby to miejsce w szczególności w przypadku, gdy pomoc będąca przedmiotem omawianej decyzji wpływałaby w sposób istotny na pozycję skarżącego na rynku (zob. wyrok z dnia 28 stycznia 1986 r. w sprawie 169/84 Cofaz i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 391, pkt 22–25; ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, pkt 37; wyrok z dnia 11 września 2008 r. w sprawach połączonych C-75/05 P i C-80/05 P Niemcy i in. przeciwko Kronofrance, Zb.Orz. s. I-6619, pkt 40; a także ww. wyrok w sprawie British Aggregates przeciwko Komisji, pkt35).

35 Jak wynika z art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 659/1999 decyzja Komisji o niewnoszeniu zastrzeżeń może być wydana, jeśli Komisja uzna, że zgłoszony środek nie budzi żadnych wątpliwości co do zgodności ze wspólnym rynkiem. Jeżeli skarżący wnosi o stwierdzenie nieważności takiej decyzji, kwestionuje on zasadniczo fakt, że decyzja w sprawie pomocy państwa została wydana bez wszczynania przez Komisję formalnego postępowania wyjaśniającego, naruszając w ten sposób prawa proceduralne skarżącego. Ażeby skarga skarżącego była skuteczna, może on spróbować wykazać, że zgodność ze wspólnym rynkiem spornego środka powinna wzbudzić wątpliwości. Wykorzystanie tych argumentów nie wpływa jednak na zmianę przedmiotu skargi ani na zmianę warunków dopuszczalności.

36 Należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie, tak jak wynika w sposób klarowny zarówno z zaskarżonego postanowienia, jak i z akt postępowania w pierwszej instancji, w zarzucie pierwszym skargi wnoszący odwołanie zmierzał do ochrony praw proceduralnych, wynikających z art. 88 ust. 2 WE, kwestionując w tym celu brak wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego tym przepisem, co Sąd wyraźnie stwierdził w pkt 28 tego postanowienia.

37 Z pkt 8 zaskarżonego postanowienia wynika, że prezes drugiej izby Sądu w składzie powiększonym, po wysłuchaniu stron, postanowieniem z dnia 16 lutego 2005 r. zawiesił postępowanie w sprawie zawisłej przed Sądem w oczekiwaniu na ww. wyrok Trybunału w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, stwierdzając, że skarga w tej sprawie dotyczyła decyzji Komisji wydanej bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE.

38 Ponadto w następstwie ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum Sąd pismem z dnia 24 stycznia 2006 r. zwrócił się do stron o przedstawienie uwag w przedmiocie tego wyroku, a w szczególności w sprawie zastosowania do rozpatrywanej przez niego skargi orzecznictwa z ww. wyroku Cook przeciwko Komisji, w którym Trybunał powołał się na pkt 35 i 36 tego wyroku w odniesieniu do dopuszczalności skargi, a także statusu skarżącego jako zainteresowanej strony w rozumieniu tego pkt 36.

39 Z powyższego wynika, że w odniesieniu do zarzutu pierwszego przywołanego przez skarżącego przed Sądem dotyczącego niewszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego, Sąd ten próbował ustalić, na co wyraźnie wskazuje treść pkt 28 zaskarżonego postanowienia, czy można było uznać skarżącego jako zainteresowaną osobę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE.

40 To zatem w świetle powyższych rozważań należy zbadać cztery zarzuty wniesione przez wnoszącego odwołanie na poparcie odwołania.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

41 Wnoszący odwołanie twierdzi, że opierając się na ww. wyroku w sprawie Albany w celu uznania, że 3F nie może powoływać się na swoją pozycję konkurencyjną w porównaniu z innymi związkami zawodowymi marynarzy, Sąd zastosował zbyt szeroką wykładnię tego wyroku. Co się bowiem tyczy tego tematu, we wspomnianym wyroku Trybunał nie odniósł się do art. 85 traktatu WE (obecnie art. 81 WE), który stosuje się do przedsiębiorstw publicznych na podstawie art. 90 traktatu WE (obecnie art. 86 WE) w kontekście relacji pomiędzy układami zbiorowymi a stosowaniem zasad z dziedziny pomocy państwa z art. 92 traktatu WE (obecnie po zmianach art. 87 WE) i art. 93 traktatu WE (obecnie art. 88 WE).

42 Komisja uważa, że zarzut pierwszy należy oddalić jako nieistotny dla sprawy lub ewentualnie jako bezzasadny. Komisja twierdzi, że orzecznictwo, na które powołuje się Sąd w części pierwszej pkt 32 zaskarżonego postanowienia, tj. na ww. wyrok w sprawie ATM przeciwko Komisji, wystarcza, ażeby uzasadnić niedopuszczalność tej części skargi skarżącego w odniesieniu do jego pozycji konkurencyjnej. W tych okolicznościach Komisja podnosi, że argument wnoszącego odwołanie dotyczący braku znaczenia ww. wyroku w sprawie Albany dla niniejszego przypadku jest nieistotny i że nie ma potrzeby, aby Trybunał dokonywał oceny merytorycznej tego zarzutu odwołania.

43 W każdym razie w odniesieniu do części drugiej pkt 32 zaskarżonego postanowienia Komisja stwierdza, że ww. wyrok w sprawie Albany i wszystkie wyroki z tej linii orzeczniczej wskazują na to, iż negocjacja układów zbiorowych nie podlega zasadom prawa konkurencji przewidzianym traktatem, w tym zasadom z dziedziny pomocy państwa. Układy zbiorowe pracy nie stanowią „produktów" w rozumieniu art. 81 WE i nie można ich uznać za „produkcj[ę] […] towarów" w rozumieniu art. 87 WE. Zatem gdy związki zawodowe negocjują te układy, nie można ich uznać za „przedsiębiorstwa" zaangażowane w produkcję „produktów" w rozumieniu tych przepisów.

Ocena Trybunału

44 W celu ustalenia, czy skarżącego należy uznać za zainteresowaną osobę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE i czy jego skargę należy uznać za dopuszczalną, Sąd w pierwszej kolejności zbadał, czy przyznanie pomocy wpływa na pozycję konkurencyjną skarżącego na rynku.

45 Nie można uwzględnić argumentu Komisji, zgodnie z którym ww. wyrok w sprawie ATM przeciwko Komisji wystarcza sam w sobie, ażeby oddalić argumenty 3F dotyczące jego pozycji konkurencyjnej. Bowiem część pierwsza pkt 32 zaskarżonego postanowienia dotyczy pozycji konkurencyjnej, jaką skarżący miał zajmować w odniesieniu do pracodawców jego członków, tj. armatorów korzystających z pomocy wynikającej z rozpatrywanych przepisów podatkowych, a nie jego pozycji konkurencyjnej, jaką miał zajmować w odniesieniu do innych związków zawodowych, co stanowi odrębny argument zawarty w części drugiej tego samego pkt 32.

46 Nawet jeżeli 3F twierdził, że znajdował się w pozycji konkurencyjnej względem armatorów — czemu zaprzeczył w trakcie rozprawy — to mógł on, niezależnie od ww. wyroku w sprawie ATM przeciwko Komisji, spróbować wykazać swoją legitymację czynną wynikającą z ewentualnego oddziaływania omawianej pomocy na jego interesy z uwagi na wpływ tych przepisów na jego pozycję konkurencyjną względem innych związków zawodowych, których członkowie są zatrudnieni na pokładach statków wpisanych do rejestru DIS.

47 Co się tyczy wykładni ww. wyroku w sprawie Albany dokonanej przez Sąd w pkt 32 zaskarżonego postanowienia, należy przypomnieć, że sprawa leżąca u podstaw wspomnianego wyroku dotyczy umowy zawartej w formie porozumienia zbiorowego ustanawiającej system dodatkowego ubezpieczenia emerytalnego obsługiwany przez fundusz emerytalny w sektorze przemysłu tekstylnego, do którego przynależność mogła być uznana za obowiązkową przez organy państwowe. Abany International BV, przedsiębiorstwo sektora tekstylnego, odmówiło opłacania składek na rzecz tego funduszu za określony okres, uzasadniając odmowę tym, że nakazana obowiązkowa przynależność do funduszu była sprzeczna z art. 85 ust. 1 traktatu.

48 Przed stwierdzeniem braku zastosowania w tych okolicznościach art. 85 ust. 1 traktatu Trybunał w pkt 54 ww. wyroku w sprawie Albany przypomniał, po pierwsze, że zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. g) i i) traktatu WE [obecnie, po zmianie, art. 3 ust. 1 lit. g) i j) WE] działalność Wspólnoty obejmuje nie tylko „system zapewniający niezakłóconą konkurencję na rynku wewnętrznym", ale także „politykę w sferze społecznej". Artykuł 2 traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 2 WE) stanowi zaś, że zadaniem Wspólnoty jest między innymi „popieranie harmonijnego i zrównoważonego rozwoju działalności gospodarczej" oraz „wysokiego poziomu zatrudnienia i ochrony socjalnej".

49 Ponadto z art. 136 akapit pierwszy traktatu WE wynika, że Wspólnota i państwa członkowskie mają na celu promowanie zatrudnienia, poprawę warunków życia i pracy, tak aby umożliwić ich wyrównanie z jednoczesnym zachowaniem postępu, odpowiednią ochronę socjalną i dialog między partnerami społecznymi. Zgodnie z art. 138 ust. 1 traktatu WE Komisja ma zadanie popierania konsultacji między partnerami społecznymi na poziomie wspólnotowym, które — jeżeli partnerzy społeczni uznają to za wskazane — mogą prowadzić do nawiązania stosunków umownych. Komisja podejmuje także wszelkie właściwe środki w celu ułatwienia ich dialogu, zapewniając stronom zrównoważone wsparcie [zobacz podobnie ww. wyrok w sprawie Albany, pkt 55–58 w zakresie, w jakim dotyczą one przepisów traktatu EWG i Porozumienia w sprawie polityki społecznej zawartego pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej z wyjątkiem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Dz.U. 1992, C 191, s. 91) przed wejściem w życie traktatu z Amsterdamu].

50 W ww. wyroku w sprawie Albany Trybunał stwierdził, że pewne skutki ograniczające konkurencję są właściwe porozumieniom zbiorowym zawartym pomiędzy organizacjami reprezentującymi pracodawców i pracowników. Jednakże zdaniem Trybunału cele polityki społecznej wytyczone tymi porozumieniami byłyby poważnie podważone, gdyby partnerzy społeczni podlegali art. 85 ust. 1 traktatu we wspólnym poszukiwaniu środków mających na celu poprawę warunków zatrudnienia i pracy. W tych okolicznościach Trybunał stwierdził, że należy przyjąć, iż porozumienia zawarte w ramach rokowań zbiorowych pomiędzy partnerami społecznymi w takim celu, przez wzgląd na ich charakter i przedmiot, nie wchodzą w zakres tego przepisu. Trybunał ponadto zbadał, czy charakter i przedmiot omawianego porozumienia w sprawie Albany zakończonej wspomnianym wyrokiem uzasadnia wyłączenie go z zakresu

stosowania tego przepisu, i podsumował, że w rozpatrywanym przypadku wykluczenie porozumienia z zakresu stosowania tego art. 85 ust. 1 było uzasadnione (zob. ww. wyrok w sprawie Albany, pkt 59–64).

51 Z ww. wyroku w sprawie Albany, a także z następujących po nim wyroków potwierdzających wynika zatem, że to do właściwych organów i sądów należy w każdym przypadku ustalenie, czy charakter i przedmiot rozpatrywanego porozumienia, a także wytyczone cele polityki społecznej uzasadniają, czy dane porozumienie należy wykluczyć z zakresu obowiązywania art. 81 ust. 1 WE (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 21 września 2000 r. w sprawie C-222/98 van der Woude, Rec. s. I-7111, pkt 23).

52 W niniejszej sprawie, jak wynika z pkt 34 zaskarżonego postanowienia, wnoszący odwołanie, będąc organizacją reprezentującą pracowników, z natury rzeczy został utworzony w celu promowania interesów zbiorowych swoich członków. Z uwag przedstawionych przez skarżącego Sądowi, zreferowanych w pkt 17 i 20 zaskarżonego postanowienia, wynika, że jest on podmiotem gospodarczym, który negocjuje zasady i warunki, na podstawie których siła robocza jest dostarczana przedsiębiorstwom. Jego zdaniem pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych wpływa na konkurencyjność członków tego związku w porównaniu z marynarzami pozawspólnotowymi przy poszukiwaniu zatrudnienia w przedsiębiorstwach transportu morskiego, tj. u beneficjentów tej pomocy, i w związku z tym wspomniana pomoc wywierała wpływ na pozycję wnoszącego odwołanie na rynku w zakresie jego konkurencyjności na rynku dostarczania siły roboczej ww. przedsiębiorstwom a w konsekwencji w zakresie rekrutacji członków.

53 Należy także przypomnieć, że wnoszący odwołanie sprzeciwił się duńskim przepisom mającym zastosowanie do rejestru DIS, a w szczególności rozpatrywanym przepisom podatkowym, uzasadniając swój sprzeciw tym, że po pierwsze, rejestr ten pozwalał armatorom, których statki zostały wpisane do tego rejestru, zatrudniać marynarzy będących obywatelami państw trzecich, wypłacając im wynagrodzenie zgodnie z ich prawem krajowym, i po drugie, rozpatrywane przepisy podatkowe, które stanowią przedmiot spornej decyzji, umożliwiły zwolnienie z podatku dochodowego wszystkich marynarzy zatrudnionych na pokładzie statków wpisanych do rejestru DIS bez rozróżniania, czy są oni obywatelami państw członkowskich, czy też pochodzą z państw trzecich.

54 Z tego wynika, że w odróżnieniu od sprawy zakończonej ww. wyrokiem Albany w niniejszej sprawie kwestią sporną jest nie ograniczający konkurencję charakter porozumień zbiorowych zawartych pomiędzy wnoszącym odwołanie lub innymi związkami zawodowymi a armatorami będącymi beneficjentami pomocy wynikającej z rozpatrywanych przepisów podatkowych, ale kwestia, czy przyznanie rozpatrywanej pomocy miało wpływ na pozycję konkurencyjną wnoszącego odwołanie względem innych związków zawodowych w ten sposób, że należałoby go uznać za zainteresowaną osobę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, a w tych warunkach jego skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji za dopuszczalną.

55 Tymczasem z okoliczności, że określone porozumienie można wyłączyć z zakresu stosowania postanowień art. 81 ust. 1 WE ze względu na jego charakter, przedmiot i wytyczone cele polityki socjalnej, nie można wywieść, iż negocjacje zbiorowe lub strony zaangażowane w ich prowadzenie są także w całości i automatycznie wyłączone z zasad traktatowych z dziedziny pomocy państwa lub że skargę o stwierdzenie nieważności, którą strony te mogłyby ewentualnie wnieść, należałoby automatycznie uznać za niedopuszczalną ze względu na ich udział w tych negocjacjach.

56 Trudno jest rozpoznać, w jaki sposób cele polityki socjalnej realizowane przez porozumienia zbiorowe mogłyby być poważnie zagrożone, co stanowiłoby podstawę ich wykluczenia z zakresu stosowania art. 85 ust. 1 traktatu w ww. wyroku w sprawie Albany poprzez fakt przyznania, że w ramach negocjacji zasad i warunków pracy swoich członków dany związek zawodowy, taki jak wnoszący odwołanie, mógłby znajdować się w pozycji konkurencyjnej względem innych związków, których członkowie korzystają z innych warunków płacowych z uwagi na utworzenia rejestru takiego jak rejestr DIS.

57 Wręcz przeciwnie, wykluczenie a priori w sprawie takiej jak leżąca u podstaw niniejszego sporu, możliwości wykazania przez związek zawodowy, iż jest on zainteresowaną stroną w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE poprzez powołanie się na rolę w negocjacjach zbiorowych i na wywierany na nią wpływ krajowych przepisów podatkowych uznanych przez Komisję za zgodne ze wspólnym rynkiem, mogłoby stanąć na przeszkodzie osiągnięciu tych samych celów polityki socjalnej, które doprowadziły Trybunał do wykluczenia ze stosowania art. 85 ust. 1 traktatu rozpatrywanego w ww. wyroku w sprawie Albany porozumienia zbiorowego.

58 Wniosek znajduje potwierdzenie w fakcie, że Wspólnota ma na celu nie tylko rozwój gospodarczy, lecz również społeczny, zatem prawa wynikające z postanowień traktatowych dotyczących pomocy państwa i konkurencji powinny być zrównoważone z celami polityki społecznej, wśród których znajdują się między innymi, jak wynika z art. 136 akapit pierwszy WE, poprawa warunków życia i pracy, tak aby umożliwić ich wyrównanie z jednoczesnym zachowaniem postępu, odpowiednią ochronę socjalną i dialog między partnerami społecznymi (zob. podobnie w odniesieniu do przepisów traktatu dotyczących swobody przedsiębiorczości wyrok z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-438/05 International Transport Workers' Federation, Zb.Orz. s. I-10779, pkt 79).

59 Oczywiście, jak wynika z pkt 33 niniejszego wyroku, wnoszący odwołanie musi wystarczająco pod względem prawnym wykazać ewentualny wpływ przyznania pomocy na jego interesy, co będzie miało miejsce, jeżeli udowodni, iż znajduje się w pozycji konkurencyjnej względem innych związków zawodowych funkcjonujących na tym samym rynku. W każdym razie nie można wykluczyć takiej możliwości a priori, powołując się na orzecznictwo wynikające z ww. wyroku w sprawie Albany lub na zbyt ograniczającą wykładnię pojęcia „rynku" w ramach badania statusu zainteresowanej osoby w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE względem organizacji takiej jak związek zawodowy w ramach oceny dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności.

60 W związku z tym, że Sąd dokonał błędnej wykładni ww. wyroku w sprawie Albany i w konsekwencji nie odpowiedział na argument 3F dotyczący jego pozycji konkurencyjnej względem innych związków zawodowych w ramach negocjacji porozumień zbiorowych marynarzy, należy w tym zakresie uchylić zaskarżone postanowienie.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja stron

61 W odniesieniu do pkt 35 i 36 zaskarżonego postanowienia, wnoszący odwołanie twierdzi, że Sąd, przypomniawszy ww. postanowienie Sądu w sprawie Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji, powinien był zbadać aspekty społeczne, które wynikają w sposób dorozumiany z warunków prawnych podstawy obniżenia podatków dla marynarzy wspólnotowych, tj. z wytycznych wspólnotowych. Następnie Sąd podsumował, że nie mógł powołać się na zasadę omówioną w tym postanowieniu.

62 Zdaniem wnoszącego odwołanie wytyczne wspólnotowe dokonują rozróżnienia w sposób dorozumiany pomiędzy „marynarzami wspólnotowymi" i innymi marynarzami. Rozróżnienie to stanowi uznanie istnienia quid pro quo w dziedzinie społecznej w zamian za zgodę na pomoc państwa dla przedsiębiorstw transportu morskiego. Zwolnienia podatkowe, które obejmują wynagrodzenia marynarzy, uzasadniają konieczność zrekompensowania wyższych kosztów zatrudnienia marynarzy wspólnotowych w porównaniu do marynarzy z państw trzecich. To w ten sposób miałby zostać osiągnięty cel ochrony wspólnotowych miejsc pracy, który stanowi jeden z celów wytycznych wspólnotowych. Aspekty społeczne tych wytycznych dotyczą warunków, w których pomoc może zostać dozwolona. Reprezentując marynarzy duńskich, wnoszący odwołanie miałby możliwość przedstawienia uwag w przedmiocie aspektów społecznych pomocy wynikającej z rozpatrywanych przepisów podatkowych, w przypadku gdyby Komisja wszczęła postępowanie zgodnie z art. 88 ust. 2 WE.

63 Komisja twierdzi, że nawet jeżeli zarzut drugi nie zostanie oddalony jako nieistotny dla sprawy podobnie jak zarzut pierwszy, jest on w każdym razie bezzasadny. Sąd miał jej zdaniem rację, uznając, że aspekty społeczne miały jedynie pośredni związek z przedmiotem spornej decyzji. Z jednej strony Komisja twierdzi, tak jak zauważył słusznie Sąd, że rejestr DIS nie przyznaje pomocy państwa. Z drugiej strony 3F, którego odwołanie skierowane jest przeciwko postanowieniu uznającemu jego skargę za niedopuszczalną, zmierza w drodze odwołania do zakwestionowania rozstrzygnięcia co

do istoty w oparciu o zakres wytycznych wspólnotowych. Przedmiot tych wytycznych jest natomiast całkowicie bez znaczenia dla potrzeb ustalenia dopuszczalności tego odwołania.

Ocena Trybunału

64 Tytułem wstępu należy wskazać, że podczas dokonywania oceny zgodności pomocy państwa w sektorze transportu morskiego, tak jak w niniejszej sprawie, Komisja powinna wziąć pod uwagę aspekty społeczne wytycznych wspólnotowych w ramach ogólnej oceny obejmującej wiele elementów różnego rodzaju dotyczących w szczególności ochrony konkurencji, polityki morskiej Wspólnoty, promocji wspólnotowego transportu morskiego i promocji zatrudnienia (zob. podobnie wyrok z dnia 23 maja 2000 r. w sprawie C-106/98 P Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-3659, pkt 52).

65 Ponadto, jak wynika z pkt 33 niniejszego wyroku, nie jest wykluczone, że związek zawodowy pracowników może zostać uznany za „zainteresowaną stronę" w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, jeżeli wykaże, iż przyznanie pomocy wywiera wpływ na niego samego lub na jego członków.

66 W pkt 36 zaskarżonego postanowienia Sąd uznał, że aspekty społeczne dotyczące rejestru DIS wykazują jedynie pośredni związek z przedmiotem spornej decyzji i wniesioną przez skarżącego do Sądu skargą o stwierdzenie nieważności. Z powyższego Sąd wywiódł, że w konsekwencji skarżący nie może powoływać się na aspekty społeczne w celu uzasadnienia, że jest osobą, której sporna decyzja dotyczy indywidualnie.

67 Poza sporem jest, że rejestr DIS jako taki nie stanowi pomocy państwa. Bowiem jak wynika z wyroku z dnia 17 marca 1993 r. w sprawach połączonych C-72/91 i C-73/91 Sloman Neptun, Rec. s. I-887, system taki, jaki został ustanowiony rejestrem DIS, pozwalający na podporządkowanie umów o pracę zawartych z marynarzami będącymi

obywatelami państw trzecich nieposiadającymi stałego miejsca pobytu lub zamieszkania w danym państwie członkowskim warunkom pracy i zatrudnienia, które nie wynikają z prawa tego państwa członkowskiego i są znacznie mniej korzystne niż warunki, którym podlegają marynarze będący obywatelami tego państwa członkowskiego, nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

68 Z tego powodu skarga o stwierdzenie nieważności wniesiona przez 3F została skierowana nie przeciwko rejestrowi DIS, ale rozpatrywanym przepisom podatkowym, które znajdują zastosowanie do marynarzy zatrudnionych na pokładach statków wpisanych do tego rejestru.

69 Sąd Pierwszej Instancji zamiast badać, czy aspekty społeczne rejestru DIS wykazują wystarczająco bezpośredni związek z przedmiotem spornej decyzji, jak to uczynił w pkt 36 zaskarżonego postanowienia, powinien był zbadać aspekty społeczne wynikające z rozpatrywanych przepisów podatkowych uwzględniając wytyczne wspólnotowe, które zawierają warunki prawne oceny zgodności duńskiego systemu podatkowego, jak stwierdził wnoszący odwołanie — w celu dokonania oceny, czy argumenty podniesione przez wnoszącego odwołanie w oparciu o wspomniane wytyczne wystarczają, żeby ustalić, czy jest on zainteresowaną stroną w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE.

70 W przypadku gdy nie można wykluczyć, że organizacje reprezentujące pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach będących beneficjentami pomocy mogą, jako zainteresowane osoby w rozumieniu tego przepisu przedstawić Komisji uwagi w przedmiocie kwestii społecznych, które Komisja powinna w danym przypadku uwzględnić, fakt, że Sąd nie odpowiedział konkretnie na argument skarżącego dotyczący kwestii społecznych wynikających z rozpatrywanych przepisów podatkowych w odniesieniu do wytycznych wspólnotowych, prowadzi do uchylenia zaskarżonego postanowienia w tym zakresie.

W przedmiocie zarzutu trzeciego

Argumentacja stron

71 W zarzucie trzecim wnoszący odwołanie twierdzi, że Sąd naruszył prawo, oddalając w pkt 37 zaskarżonego postanowienia jako nieistotny argument dotyczący przekazania pomocy wynikającej z rozpatrywanych przepisów podatkowych, tj. przekazania jej armatorom za pośrednictwem członków związku zawodowego wnoszącego odwołanie.

72 W tym względzie wnoszący odwołanie stwierdza, że w ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum Trybunał uznał, iż sporna decyzja może dotyczyć indywidualnie w rozumieniu ww. wyroku w sprawie Plaumann przeciwko Komisji stowarzyszenia powołanego do ochrony wspólnych interesów określonej kategorii podmiotów tylko w zakresie, w jakim pozycja rynkowa członków tego stowarzyszenia została istotnie naruszona wskutek systemu pomocy będącego przedmiotem wspomnianej decyzji. Trybunał dokonał analizy wyrażenia „pozycji rynkowej" z punktu widzenia „podmiotów gospodarczych". Zdaniem wnoszącego odwołanie nie istnieją żadne zasadnicze względy, dla których pracowników nie można uznać za podmioty gospodarcze, w przypadku gdy ustawodawstwo krajowe lub wytyczne wspólnotowe traktują ich w sposób szczególny, ustanawiając warunki, w których można uznać, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) traktatu WE.

73 Komisja najpierw stwierdza, że ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, który został wydany w sprawie dotyczącej pomocy bezpośredniej przyznanej rolnikom, nie ma żadnego związku z twierdzeniem Sądu z pkt 37 zaskarżonego postanowienia, zgodnie z którym sporna decyzja dotyczy korzyści otrzymanej przez beneficjentów pomocy, tj. armatorów, nie zaś sposobu przekazania tej pomocy. Następnie wyrok ten jest jej zdaniem bez znaczenia dla niniejszej sprawy, ponieważ dotyczy decyzji wydanej przez Komisję w dziedzinie pomocy państwa w następstwie wszczęcia postępowania z art. 88 ust. 2 WE. Wreszcie, nawet jeżeli wyrok ten ma znaczenie dla niniejszej sprawy, Komisja przypomina, że nie oznacza to, iż decyzja Komisji zezwalająca na pomoc dotyczy indywidualnie pracowników. Punkt 72 tego samego wyroku opiera się wyraźnie na twierdzeniu,

zgodnie z którym „niektórzy członkowie [Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum] są podmiotami gospodarczymi, które można uznać za bezpośrednich konkurentów beneficjentów pomocy". Natomiast członkowie wnoszącego odwołanie są marynarzami, których nie można uznać za bezpośrednich konkurentów armatorów i nie są oni „podmiotami gospodarczymi" w rozumieniu tego wyroku.

74 W tych warunkach Komisja uważa, że zarzut trzeci odwołania należy oddalić jako bezzasadny.

Ocena Trybunału

75 Należy przypomnieć, że w pkt 37 zaskarżonego postanowienia Sąd stwierdził, że nie można uznać, iż sporna decyzja dotyczy indywidualnie wnoszącego odwołanie tylko dlatego, że pomoc przekazywana jest beneficjentom poprzez obniżenie żądań płacowych marynarzy korzystających ze zwolnienia z podatku dochodowego ustanowionego w rozpatrywanych przepisach podatkowych. Zdaniem Sądu sporna decyzja dotyczy korzyści otrzymanych przez beneficjentów pomocy, nie zaś metod jej przekazywania.

76 W odróżnieniu od skargi wniesionej do Sądu przez skarżącego, w której zarzuca on Komisji niewszczęcie formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE i mającego ostatecznie na celu ochronę praw proceduralnych przyznanych w tym przepisie, skarga o stwierdzenie nieważności w sprawie zakończonej ww. wyrokiem Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum dotyczyła decyzji Komisji kończącej wspomniane postępowanie.

77 Z tego wynika, że we wspomnianej sprawie Trybunał zmierzał do ustalenia, czy system pomocy stanowiący przedmiot spornej decyzji istotnie wpływał na pozycję rynkową członków Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, stowarzyszenia powołanego do ochrony wspólnych interesów zbiorowych określonej kategorii podmiotów.

78 W niniejszej sprawie, tak jak wynika z pkt 28 zaskarżonego postanowienia, skarżący powinien był wykazać posiadanie statusu zainteresowanej strony w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, zaś zastosowanie orzecznictwa z ww. wyroku Plaumann przeciwko Komisji, tak jak w ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, jest prima facie bez znaczenia.

79 Nawet jeśli Sąd powinien był rozważyć sposób przekazania pomocy wynikającej z rozpatrywanych przepisów podatkowych i w tym kontekście funkcję zatrudnionych przez armatorów osób będących członkami 3F, należy przypomnieć, że w pkt 31–33 zaskarżonego postanowienia Sąd już orzekł w niniejszej sprawie, że ani wnoszący odwołanie jako związek zawodowy marynarzy, ani jego członkowie jako pracownicy zatrudnieni przez beneficjentów pomocy nie są konkurentami tych ostatnich. W odniesieniu do członków tego związku zawodowego Sąd stwierdził, że w przypadku gdy wydaje się, iż odpowiadają oni definicji pracowników z art. 39 WE, nie mogą więc stanowić przedsiębiorstw.

80 Z wyjątkiem błędnego zastosowania w niniejszym przypadku ww. wyroku w sprawie Albany, w części drugiej pkt 32 zaskarżonego postanowienia, która stanowi przedmiot zarzutu pierwszego odwołania, 3F nie zakwestionował wniosków Sądu we wspomnianych pkt 31–33. W tych okolicznościach 3F nie może powoływać się na status podmiotu gospodarczego posiadany przez swoich członków, na których pozycję rynkową dany akt prawny wywiera wpływ, w celu zakwestionowania wniosku Sądu z pkt 37 zaskarżonego postanowienia, zgodnie z którym skarga jest niedopuszczalna tylko dlatego, że pomoc jest przekazywana armatorom poprzez obniżenie żądań płacowych ich członków, ponieważ korzystają oni ze zwolnienia z podatku dochodowego ustanowionego w rozpatrywanych przepisach podatkowych.

81 W tych okolicznościach należy oddalić jako bezzasadny zarzut trzeci wniesiony na poparcie odwołania.

W przedmiocie zarzutu czwartego

Argumentacja stron

82 Wnoszący odwołanie podnosi, że stwierdzając, iż nie wykazał on, że pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych mogła mieć bezpośredni wpływ na jego własne interesy jako negocjatora i odróżniając sytuację wnoszącego odwołanie od sytuacji Landbouwschap, podmiotu prawa publicznego reprezentującego interesy sektora ogrodnictwa szklarniowego w Niderlandach, z ww. wyroku w sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji oraz Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques (CIRFS) z ww. wyroku w sprawie CIRFS i in. przeciwko Komisji, Sąd dokonał zbyt zawężającej wykładni tych wyroków.

83 Wnoszący odwołanie twierdzi, że pełni rolę negocjatora z przedsiębiorstwami transportu morskiego i że w tym charakterze negocjuje warunki zatrudnienia swoich członków i co za tym idzie warunki, w których przyznana pomoc przekazywana jest od państwa duńskiego dla jej beneficjentów. Dlatego też wnoszący odwołanie jest zdania, że pełni on funkcję analogiczną do Landbouwschap negocjującego warunki, w których pomoc miała być przekazywana od państwa niderlandzkiego ogrodnikom, co potwierdził Sąd w pkt 40 zaskarżonego postanowienia, wskazując, że skarżący brał udział w „mechanizmie przekazania pomocy armatorom". Podobnie, nawet jeżeli nie negocjował on warunków przewidzianych w wytycznych wspólnotowych, nie zmienia to faktu, że reprezentował on jasno zidentyfikowaną grupę marynarzy wspólnotowych, którzy na podstawie wspomnianych wytycznych zajmują szczególną pozycję.

84 Komisja uważa, że zarzut czwarty należy oddalić jako bezzasadny. Komisja stwierdza w szczególności, że Sąd słusznie uznał, iż rozpatrywanej w niniejszej sprawie sytuacji nie można porównać do okoliczności spraw zakończonych ww. wyrokami w sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji i w sprawie CIRFS i in. przeciwko Komisji. Bowiem w tych sprawach skarżący posiadał jasno określoną pozycję negocjatora, ściśle związanego z samym przedmiotem decyzji, która stawiała go w sytuacji faktycznej odróżniającej go od pozostałych podmiotów. Wbrew twierdzeniom wnoszącego odwołanie nie brał on udziału w negocjacjach warunków, w których pomoc wynikająca z rozpatrywanych przepisów podatkowych została przekazana od państwa duńskiego jej beneficjentom, ani nie negocjował on warunków przewidzianych wytycznymi wspólnotowymi.

Ocena Trybunału

85 Na wstępie należy przypomnieć, że w zakończonej ww. wyrokiem sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji Landbouwschap negocjował z dostawcą gazu preferencyjną taryfę kwestionowaną przez Komisję i znajdował się wśród sygnatariuszy porozumienia, w którym taryfa ta została ustanowiona. Podobnie z tego tytułu organizacja ta zobowiązana była do rozpoczęcia nowych negocjacji taryfowych z dostawcą oraz do zawarcia nowego porozumienia celem wykonania decyzji Komisji.

86 W ww. sprawie zakończonej wyrokiem CIRFS i in. przeciwko Komisji, CIRFS był partnerem Komisji w ramach wprowadzania „dyscypliny" z dziedziny pomocy w sektorze przemysłu włókien syntetycznych, a także jej przedłużania i stosowania, oraz brał czynny udział w negocjacjach z Komisją w ramach postępowania poprzedzającego spór, w szczególności przedstawiając uwagi na piśmie i utrzymując kontakt z właściwymi służbami tej instytucji.

87 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału ww. zakończone wyrokami sprawa Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji i sprawa CIRFS przeciwko Komisji dotyczyły zatem sytuacji szczególnych, w których skarżący zajmował jasno określoną pozycję

negocjatora, ściśle związanego z samym przedmiotem decyzji, która stawiała go w sytuacji faktycznej odróżniającej go od pozostałych podmiotów (ww. wyrok w sprawie Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji, pkt 45).

88 Należy doprecyzować, że Trybunał rozważał zastosowanie tego orzecznictwa do skarg mających na celu stwierdzenie nieważności decyzji Komisji kończących postępowanie wszczęte na podstawie art. 88 ust. 2 WE. Trybunał orzekł, że tego typu decyzje mogą dotyczyć indywidualnie tych stowarzyszeń przedsiębiorców, które brały czynny udział w postępowaniu przewidzianym we wspomnianym przepisie, o ile wpłynęło to na ich zdolność do negocjacji (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Comité d'entreprise de la Société française de la production i in. przeciwko Komisji, pkt 40–42).

89 Trybunał ponadto stwierdził w ramach badania dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez CIRFS, że skargę tę należy interpretować jako zmierzającą do stwierdzenia nieważności odmowy wszczęcia przez Komisję postępowania przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE.

90 Z tego wynika, że wspomniane orzecznictwo, w zakreślonych przez Trybunał ramach, może znajdować zastosowanie do skarg mających na celu stwierdzenie nieważności zarówno decyzji Komisji w sprawie zakończenia postępowania wszczętego na postawie art. 88 ust. 2 WE, jak i decyzji o niewnoszeniu zastrzeżeń, a co za tym idzie decyzji o niewszczynaniu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w tym przepisie.

91 Co się tyczy kwestii, czy stosując omawiane orzecznictwo do sytuacji wnoszącego odwołanie w niniejszej sprawie, Sąd naruszył prawo, należy przypomnieć, że sporna decyzja dotyczy wydanych przez ustawodawcę duńskiego przepisów podatkowych w sprawie marynarzy zatrudnionych na pokładzie statków wpisanych do rejestru DIS, co pozwala, jak wynika z pkt 5 tego wyroku, na wypłatę wynagrodzeń zgodnie z ich

prawem krajowym, i że skarga wniesiona przez 3F do Komisji dotyczyła zgodności tych przepisów podatkowych z wytycznymi wspólnotowymi przyjętymi przez Komisję bez żadnego udziału skarżącego.

92 Mając na uwadze wspomniane okoliczności, Sąd nie naruszył prawa, uznając, że sytuacja skarżącego nie jest porównywalna z sytuacjami Landbouwschap lub CIRFS, które Sąd uznał za szczególne, a wręcz wyjątkowe. 3F bowiem będąc zaledwie jednym z wielu związków zawodowych Unii Europejskiej reprezentujących w szczególności marynarzy, a także jednym z wielu związków zawodowych funkcjonujących w Danii, który nie jako jedyny reprezentuje marynarzy, nie posiadał jasno określonej pozycji negocjatora, ściśle związanego z samym przedmiotem spornej decyzji. 3F nie był bezpośrednio zaangażowany w proces wydawania przez ustawodawcę duńskiego rozpatrywanych przepisów podatkowych, w przedmiocie których Komisja postanowiła nie wnosić zastrzeżeń, a jego sprzeciw wobec tych przepisów nie wystarcza, żeby uznać go za negocjatora w rozumieniu ww. wyroków w sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji i w sprawie CIRFS i in. przeciwko Komisji.

93 Omawiany związek zawodowy nie był też ściśle związany z procesem przyjmowania przez Komisję wytycznych wspólnotowych, podczas gdy brak zgodności rozpatrywanych przepisów podatkowych ze wspólnym rynkiem wynika jego zdaniem z postanowień tych wytycznych.

94 Wnoszący odwołanie wniósł skargę do Komisji przeciwko tym przepisom podatkowym, ale ten jeden fakt nie pozwala mu, jak sam przyznaje w odwołaniu, wykazać pozycji negocjatora w rozumieniu ww. wyroków w sprawie Kwekerij van der Kooy i in. przeciwko Komisji i w sprawie CIRFS i in. przeciwko Komisji.

95 Nawet jeżeli skarga mająca na celu stwierdzenie nieważności decyzji Komisji o niewnoszeniu zastrzeżeń, a tym samym o niewszczynaniu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 88 ust. 2 WE, zostaje uznana za dopuszczalną, pod warunkiem że skarżący wykaże, iż jest zainteresowaną osobą w rozumieniu tego przepisu — przy czym bardziej rygorystyczne kryteria wynikające z ww. wyroku w sprawie Plaumann przeciwko Komisji nie mają zastosowania w takim przypadku — to wykładnia orzecznictwa przywołanego w pkt powyżej niniejszego wyroku jako obejmującego każdy podmiot wnoszący skargę do Komisji doprowadziłaby do podważenia orzecznictwa, będącego przedmiotem rozważań w ramach zarzutu

pierwszego i powołanego w pkt 30 zaskarżonego postanowienia, a dotyczącego oddziaływania na pozycję konkurencyjną wnoszącego odwołanie.

96 Mając na uwadze powyższe rozważania, zarzut czwarty odwołania należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie dopuszczalności skargi w pierwszej instancji

97 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy zdanie drugie Statutu Trybunału Sprawiedliwości w przypadku uchylenia orzeczenia może on, jeśli stan postępowania na to pozwala, wydać orzeczenie ostateczne w sprawie.

98 Wprawdzie stan postępowania nie pozwala na rozstrzygnięcie co do istoty w przedmiocie skargi wniesionej do Sądu, jednakże Trybunał posiada niezbędne informacje, by wydać ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję w toku postępowania przed Sądem Pierwszej Instancji.

99 Mając na uwadze szczególne okoliczności niniejszej sprawy, należy ten zarzut oddalić.

100 Co się tyczy kwestii, czy wnoszący odwołanie dostarczył wystarczających informacji w celu ustalenia w niniejszej sprawie, czy sporna decyzja mogła mieć konkretny wpływ na sytuację jego lub marynarzy, których reprezentuje, należy przypomnieć, że wnoszący

odwołanie stanowi organizację reprezentującą pracowników, która negocjuje zasady i warunki, w których siła robocza jest dostarczana przedsiębiorstwom, w tym armatorom wpisanych do rejestru DIS

101 Zdaniem wnoszącego odwołanie zwolnienie podatkowe, które obejmuje wynagrodzenia marynarzy, uzasadnia konieczność zrekompensowania wyższych kosztów zatrudnienia marynarzy wspólnotowych w porównaniu z marynarzami pochodzącymi z państw trzecich. To w ten sposób miałby zostać osiągnięty cel ochrony wspólnotowych miejsc pracy, który stanowi jeden z celów wytycznych wspólnotowych. Aspekty społeczne tych wytycznych dotyczą warunków, w których pomoc może zostać dozwolona.

102 Tak jak wynika z pkt 70 niniejszego wyroku, nie można wykluczyć, że jako przedstawiciel w szczególności marynarzy duńskich F3 miałby prawo przedstawić Komisji swoje uwagi w przedmiocie aspektów społecznych, które stosownie do okoliczności mogłyby zostać uwzględnione przez Komisję, w przypadku gdyby Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane art. 88 ust. 2 WE.

103 Wytyczne wspólnotowe w specyficznym kontekście obniżenia kosztów zatrudnienia w sektorze transportu morskiego uznają szczególną rolę związków zawodowych w ramach negocjacji wynagrodzeń. Z pkt 3.2 akapit szósty tych wytycznych wynika, że „obniżenia podatku nie zwalniają właścicieli statków [armatorów] z obowiązku negocjowania układów w zakresie wynagrodzeń z potencjalnymi członkami załogi i ich reprezentującymi związkami zawodowymi Marynarze z państw członkowskich o niskim wynagrodzeniu posiadają więc wciąż przewagę pod względem konkurencyjności w porównaniu z marynarzami z państw członkowskich, gdzie wynagrodzenia są wyższe. W każdym razie marynarze wspólnotowi będą dalej drożsi od najtańszych marynarzy na rynku światowym".

104 Biorąc pod uwagę, że wnoszący odwołanie wyjaśnił, w jaki sposób rozpatrywane przepisy podatkowe mogą wpłynąć na pozycję jego i jego członków w ramach negocjacji zbiorowych z armatorami statków wpisanych do rejestru DIS i że wytyczne wspólnotowe uznają rolę związków zawodowych takich jak wnoszący odwołanie

w tych negocjacjach, należy podnieść, że wnoszący odwołanie wystarczająco wykazał pod względem prawnym ewentualny wpływ, jaki na interesy jego i jego członków może mieć sporna decyzja.

105 Należy ponadto przypomnieć, że wnoszący odwołanie w niniejszej sprawie wniósł skargę do Komisji przeciwko Królestwu Danii w sprawie rozpatrywanych przepisów podatkowych, twierdząc, że są one sprzeczne z wytycznymi wspólnotowymi i w związku z tym z art. 87 WE. Wprawdzie samo wniesienie skargi nie wystarcza w celu wykazania statusu zainteresowanej osoby w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE, jednakże należy zauważyć, że Komisja nie została poinformowana o wprowadzeniu wspomnianych przepisów przez to państwo członkowskie i że to wniesienie skargi przez 3F pozwoliło tej instytucji na zbadanie ich zgodności ze wspólnym rynkiem. Poza tym Komisji zajęło cztery lata, żeby stwierdzić zgodność tych przepisów, a w tym czasie wnoszący odwołanie był w ścisłym kontakcie z Komisją.

106 Należy ponadto zauważyć, że niniejsza sprawa różni się od sprawy zakończonej ww. wyrokiem Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji. W tej sprawie bowiem skarżący wnieśli skargę na decyzję Komisji, która po wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 93 ust. 2 traktatu uznała, że pomoc jest niezgodna ze wspólnym rynkiem. Natomiast niniejsza skarga dotyczy decyzji Komisji, w której bez wszczynania formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego art. 88 ust. 2 WE Komisja uznała, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem. Podobnie w zakończonej ww. wyrokiem sprawie Comité d'entreprise de la Société française de production i in. przeciwko Komisji skarżący nie uczestniczyli w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 93 ust. 2 traktatu, podczas gdy w niniejszej sprawie Komisja nie wszczęła formalnego postępowania wyjaśniającego pomimo skargi wniesionej przez wnoszącego odwołanie oraz jego kontaktu z Komisją do dnia stwierdzenia zgodności tych przepisów ze wspólnym rynkiem.

107 Opisana sytuacja dotycząca niniejszej sprawy wskazuje, że wydaje się możliwe, iż przyznanie pomocy może mieć wpływ zarówno na interesy samego skarżącego, jak i jego członków.

108 Mając na względzie powyższe rozważania, należy oddalić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję wobec skargi wniesionej do Sądu przez 3F. Wnoszącego odwołanie w szczególnych okolicznościach niniejszej sprawy można uznać za zainteresowaną stronę w rozumieniu art. 88 ust. 2 WE i w konsekwencji jego skargę należy uznać za dopuszczalną.

109 W tych okolicznościach sprawę należy przekazać Sądowi do ponownego rozpoznania w celu wydania orzeczenia w przedmiocie żądania wnoszącego odwołanie mającego na celu stwierdzenie nieważności spornej decyzji Komisji o niewnoszeniu zastrzeżeń.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) **Postanowienie Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie T-30/03 SID przeciwko Komisji zostaje uchylone w zakresie, w jakim Sąd ten nie odpowiedział na argumenty 3F dotyczące, po pierwsze, jego pozycji konkurencyjnej względem innych związków zawodowych w ramach negocjacji porozumień zbiorowych marynarzy, i po drugie, aspektów społecznych wynikających z przepisów podatkowych dotyczących marynarzy zatrudnionych na pokładach statków wpisanych do duńskiego rejestru transportu międzynarodowego.**

2) **Zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję Wspólnot Europejskich przed Sądem Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich zostaje oddalony.**

3) **Sprawa zostaje przekazana Sądowi Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich do ponownego rozpoznania w celu wydania orzeczenia w przedmiocie żądań 3F mających na celu stwierdzenie nieważności decyzji Komisji**

C (2002) 4370 wersja ostateczna z dnia 13 listopada 2002 r. o niewnoszeniu zastrzeżeń do duńskich przepisów podatkowych mających zastosowanie do marynarzy zatrudnionych na pokładzie statków wpisanych do duńskiego rejestru transportu międzynarodowego.

4) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Podpisy